

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. II. Quando Eucharistia conferat suum effectum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

Duodecim porrò effectus Eucharistiae breviter complexus est noster *Richardus* 4. d. 9. a. 1. q. 2. his verbis: Manducanti re- ducit ad memoria[m] passionem Christi, fi- dem confirmat, spem auget, Charitatem inflammat, dat vitam gratiae; Christo unit, manducantem spiritualiter aeterna[m] consolati- one reficit, ipsum roborat ad operationem boni, sustentat contra casum proveniente[m] ex propria infirmitate, munit contra dae- monum impulsu[m], reuertit ardorem car- nalis concupiscentiae, purgat veniale pecca- tum, & quandoque mortale. Possunt hi duodecim effectus significari per duodecim fructus ligni vitae, de quo habetur *Apo[stolus]* ult. & ad celeriore[m] istorum memoria[m] in tribus versibus collecti sunt.

Inflammat, memorat, sustentat, roborat, auget, Hostia spem, purgat, reuertit, vitam dat, & unit.

Confirmatque fidem, munit somitumq[ue], remittit. Hactenus *Richardus*. De his cura videri possunt apud alios, tum Scholasticos, tum pios Scriptores.

Petens: An communicans accipiat cum corpore Christi specialem unionem cor- poralem, ut fiant velut unum corpus & una caro? Affirmant plures Doctores explicantes de quadam unione reali quidem, sed non physica, & morali, quae du- ret etiam corruptis speciebus, idque (juxta plerosque ex ipsis) tantum in dignè com- municante, & quamdiu permanet in gratia accepta, quasi interim caro communicantis tractetur à Christo tamquam caro propria. Quod *Vasquez* d. 204. c. 4. referens *Hesselium*, *Alanum* & *Clandium Salicetes*, explicat ex- emplo conjugii, in quo conjuges efficiun- tur una caro. Prout etiam *Apostolus* 1. a. Cor. 6. tradit, quod qui adheret meretrici, unum corpus efficitur cum ea. Juxta quam explicationem putat *Vasquez* considerari posse formam quandam seu similitudinem con- summationis matrimonii spiritualis, quasi inter animam & Christum sponsalia praecedant per fidem, matrimonium contrahatur per charitatem, idemque consummetur per Eucharistiae sumptionem.

Verum etsi haec similitudo videatur satis appositae, unio tamen specialis praeter verba speciose non videtur aliis Doctoribus im- portare; quam contactum reale[m] & localem propinquitatem Christi cum comunicante (quae evanescit cum speciebus) & unionem moralem per gratiam & affectum charita- tis, & dona gratiae actualis, eò quod de alia non videatur sufficiens fundamentum.

Pro fine quaestionis observa, nullum effectum Eucharistiae, quatenus est Sa- cramentum, esse alteri communicabilem; uti nec effectus aliorum Sacramentorum. De sacrificii autem eucharistici effectu aliud est dicendum, ut infra patebit. Quan- do itaque pii subinde communicant pro

Flerincx Sum. Theol. Pars IV.

aliis etiam defunctis, non applicant com- munionem, ut illis valeat ex opere operato, sed cum communicare sit opus meritorium, satisfactorium & impetratorium, intendunt pro defunctis satisfacere, applicando illis communionem per modum suffragii, aut etiam vivis aliquid mereri de congruo, sive impetrare ex opere operantis, à Christo ibi realiter praesente, ob cujus praesentiam so- lent, ferventiùs & efficacius Christum pro aliis deprecari.

QUAESTIO II.

Quando Eucharistia conferat suum Effectum?

DICO I. Eucharistia confert gratiae augmentum, quando sumitur, seu quando verè manducatur & bibitur. Col- ligitur ex *Joan. 6. Qui manducat me, vivet propter me.* Ubi manducationi sive manducanti promittitur effectus hujus Sacramen- ti. Ratio est; quia Sacramenta operantur per modum causae naturalis, adeoque re- moto obice, quam primum sunt suscipien- tibus perfecte applicata; prout Eucharistia in casu Conclusionis est applicata.

Sed dubitatur, an conferatur gratia, quan- do manducatio est planè perfecta; an verò sufficiat incepta. Quidam putant conferri, quando hostia v. g. adhuc est in ore, ante- quam trajiciatur. Sed hoc aliis communiter apparet nullatenus fundatum. Et merito: quia ille non dicitur manducasse, qui cibum ore masticatum ejiceret; neque talis idè o fregisset jejunium. Unde si species in ore corrumpantur, antequam earum aliqua pars deglutatur, aut si homo antea moriatur, non recipiet fructum Eucharistiae. Neque solet praebere ipsa infirmis, qui non possunt deglutire, sed sollicitè curari solet, ut ho- stiam trajiciant. Idemque curare debeat laici sapi communicantes, ne species mo- dicè nimium diu in ore retentae ante tra- jectionem in stomachum evanescant. Quam- quam non sit de hoc magnum periculum, eò quod calor naturalis debillior in ore, quam in ventriculo, tardius species pa- nis corrumpere valeat: ideoque facile per longum satis tempus substantialiter incor- ruptae ibi servari possint. Species vini tamen in ore retentae citò evaporarent, aut in sal- vam transirent.

Alii itaque (inter quos *Præpositus* q. 79. a. 1. dub. 2.) existimant gratiam con- ferri, quando hostia aut certa aliqua ejus pars est trajecta per guttur, seu dum per- tingerit ad terminum dividendum inter- num spatium; in quo fit manducatio, ab externo: quia tunc verè dicitur aliquis manducare. Sed quamvis in hac re nihil certi definiri possit; ideoque *Sylvius*, *Di- gna* &

Quid proa- sit Communio alteri applicata.

15. *Eucharistia conferat gra- tiae augmentum quando sumitur.*

16. *Non quidem dum adhuc est in ore.*

17. *Vel quando trajecta est per guttur.*

E c

Sed quando
attingit
initium sto-
machi.

na & alii dicant gratiam conferri in instanti Deo cognito; nobis autem ignoto: tamen videtur rectè posse dici cum *Coninck* 9. 79. a. 1. dub. 2. & pluribus aliis, conferri gratiam tunc, quando hostia vel pars illius, adeoque ipse Christus potest dici in stomachum receptus, seu attingit ejus initium. Talis enim perfectè est manducans: eousque autem cibus corporalis non habet se per modum nutrimenti, adeoque nec Christus sub speciebus. Quare etiam videretur jejunos, qui cibum eijceret, priusquam eò perveniret. Unde etsi tunc certò percipiatur gratia, quamvis homo moretur ante specierum digestionem; non perciperetur tamen gratia juxta hanc Opinionem, si moretur homo aut corrumpentur species priusquam ad stomachum venissent.

18.

Si indispo-
situs du-
ante suc-
cessivè spe-
ciera sum-
ptione dis-
ponatur, re-
cipit esse
solum Eu-
charistia.

Petes: An si quis incipiat communicare in malo statu, & durante successivè specierum sumptione disponatur, conferretur gratia. Resp. affirmative: nam etsi prima pars specierum invenerit obicem, non tamen posterior pars: quæ cum sit Sacramentum causativum gratiæ promissæ manducanti dignè, causabit illum. Quòd enim ordinariè gratiam actu non causet, est, quia jam in prioris partis speciei attingentià ad stomachum gratia fuit ordinariè causata.

Similiter
cresceret
effectus,
crescente
interim dis-
positione.

Ex quo etiam sequitur, quòd si dispositio crescat durante manducatione, crescat similiter gratia: nam illud augmentum gratiæ fuisset causatum, si dispositio fuisset ab initio: & similiter posterior pars specierum sacramentalium est apta causare, tum istud augmentum, tum ipsam gratiam prius collatam; ergo quamquam hanc, utpote jam collatam ipsa non conferant, nihil tamen impedit, quò minus conferant illud augmentum respondens auctæ postea dispositioni.

19.

Post sum-
ptionem non
est locus
augende
gratia vi
Sacramenti.

DICO II. Peractà manducatione, dum adhuc species sacramentales perseverant in stomacho, non augetur de novo gratia, nisi saltem augetur seu melioretur dispositio & devotio communicantis: nam causa naturalis absente contrario causat statim omnem effectum permanentem; quem causare potest, nisi fiat aliqua variatio melioris dispositionis aut applicationis agentis ad passum. Et sanè alioquin per se ad augmentum gratiæ conduceret specierum magnitudo aut stomachi languor.

Si verò interea dispositio melioretur, incertum est, quid fiat. *Suarez*, *Coninck* & multi Recentiores putant gratiam augeri: quia Sacramentum toto illo tempore manet applicatum; adeoque non est ratio, cur melioratà dispositione effectum non auget: præsertim quia operatio gratiæ tribuenda est ipsi Christo præsentì, sumptione tantum se habente instar conditionis. Deinde hoc Sacramentum habet se per modum cibi; ergo cum proportione

ad cibum corporalem, quamdiu ratione melioris dispositionis sacramentaliter perficitur, tam diu aget in animam sumentis. Nec tamen sequitur, peccare sacrilegio mortali, qui post Communionem devotioni non vacat, aut novum mortale durantibus adhuc speciebus committit: eò quòd nullam speciem sacramentalem à productione gratiæ totaliter impediatur, sed solum ab aliquo augmento: quòd etiam facit ille, qui cum parva preparatione accedit. Juxta hanc autem Opinionem, si quis in mortali suscepisset Eucharistiam, & durantibus adhuc speciebus se disponderet, præbabiliter consequeretur fructum illius.

Contrarium nihilominus rectius docent *Vasquez*, *Præpositus* & passim alii. Ratio est, quòd etsi Eucharistia sumatur per modum cibi, similitudo tamen illa non currat in omnibus, sed in illis tantum, in quibus Christus voluit: de voluntate autem ipsius in præsentì non satis constat (de qua constare deberet) quin potius opusculum videri possit voluisse, dum gratiam tantum promissit manducanti, adeoque illam annexit sibi ipsi quatenus actu manducatur, non quatenus digeritur. Quòd autem dicitur, manducationem sive sumptionem esse tantum conditionem, ut Sacramentum primò in anima operetur, non autem ut deinceps operari pergat, videtur gratis dici: potuisset enim Christus velle, ut Sacramentum tantum operetur, dum durat ipsa applicatio sive sumptio. Nec amplius ex dictis Scripturæ, Conciliorum vel Patrum aut veterum Scholasticorum colligi potest. Adscribit quidem *Florentinus* in Decreto huic Sacramento quoad vitam spiritualem omnem effectum, quem materialis cibus & potus quoad vitam agunt corporalem: hoc tamen rectè accipitur de similitudine effectuum secundum se, quatenus videlicet Eucharistia spiritualiter nutrit, confortat, auget, delectat &c. non autem, quòd simili planè modo, simili aut æquali tempore, quo cibus corporalis, operetur etiam Eucharistia. Nam certè cibus corporalis non nutrit, uti Eucharistia, in ipsa sumptione seu applicatione, sed postea, dum in stomacho cõsumpitur. Quare etiam non nutrit, quando est in stomacho. Et si illud constanter faceret, certè id ageret independenter à nova applicatione physica. Unde ad hominem arguisset, nec Eucharistiam nutrire quamdiu est in stomacho; aut certè sine nova dispositione id præstare. Insuper cibus corporalis potius patitur, quam agitur & pro majori parte est alio inutilis: fecius quam Eucharistia.

Opposita quoque Sententia teste *Dicitur* in illo d. 8. dub. 3. solum à tempore *Caietani* (quamvis *Suarez* putet ante *Caietani* cum docuisset *Gabrielem* lect. 85. in Canonem & Majorem 4. d. 9. q. 1. arg. 5. In quibus, alio-

quæ *Cæterano* quasi contemporaneis, nil simile reperio) cepit audiri in scholis & in Ecclesia, cum ed utque solum crederetur in ipsa manducatione & potatione conferri gratiam ex opere operato. Quam *Cæterani* opinionem addit ita arreptam à vulgaribus fidelibus in Hispania ante aliquot annos, ut multi curarent sibi majorem quantitatem specierum ministrari, quò diutius iis duranti- bus uberior gratia proveniret: ut omnino natum esse fieri, auctà jugiter dispositione per devotionem actualem, quæ sumptionem subsequi & ad aliquod tempus continuari solet. Et ob hoc supremus Hispaniæ Inquisitor *Antonius Zapata* Cardinalis monuit sacerdotes, ne cui ministrarent plures seu majores particulas. Plura de hac difficultate videri possunt apud *Arriaga disp. 41. sect. 2. & duabus seq.* ubi fusè hanc posteriorem Opinionem propugnat.

QUESTIO III.

An Eucharistia conferat majorem Gratiã sub duplici, quàm sub unica specie?

Resp. Neg. ceteris paribus. Quod addo: quia si dispositio sit inæqualis, erit etiam inæqualis gratia: uti quoque, si sumptis speciebus panis, augeatur dispositio ante sumptionem specierum vini. Conclusio est *D. Thomæ, D. Bonaventuræ, & communis aliorum tam Antiquorum, quàm Recentiorum, & ab aliquibus putatur certa.* Contrarium tamen hæcenus non est improbabile, & docetur, à *Vasquez, Lugo & variis Recentioribus, qui pro se citant Alexandrum Alesum, & paucos alios.*

Probari solet communior doctrina ex *Trid. sess. 21. c. 3.* dicente; *sub altera tantum specie totum atque integrum Christum verumque Sacramentum sumi; ac propterea, quod ad fructum attinet, nullã gratiã necessariã ad salutem, eos defraudari, qui unam speciem solum accipiunt.*

Ad hoc tamen Alii responderent, quod Concilium ab utraque Sententia abstracte voluerit, ideoque studio dixerit, *Nullã gratiã necessariã privari; quia videlicet sumunt verum Sacramentum, & satisfaciunt Christi præcepto ac fini Sacramenti.* Præmittit tamen etiam totum Christum sub altera specie contineri propter Bohemos de contrario errore suspectos; quibus idcirco (ut constat ex Concilio Basileensi) usus calicis non fuit concessus, nisi prius faterentur in hostia quoque sanguinem contineri.

Videri nihilominus posset Concilium favere communi doctrinæ, quatenus illationem suam videtur etiam referre ad præsentiam totius atque integri Christi; ex qua pariter inferri potest, nullã exinde

Hierinix Sum. Theol. Pars IV.

gratiã privari accipientes unicam speciem, quia nimirum *sub una panis specie sumitur totus & integer Christus, omnium gratiarum fons & auctor, ut definit Tridentinum sup. can. 3. recapitulans ibidem doctrinam præmittam cap. 3.*

Id saltem nullatenus apparet credibile, quòd contraria fuerit unanimes sententia Patrum Concilii, etsi ob rationes necdum voluerint definire; prout dixisse *Franciscum Blanco* Archiepiscopum Compostellanum referunt *Lugo d. 12. sect. 3. & Dicastillo d. 10. dub. 10.* (quam relationem vehementer miratur, nec immeritò taxat *Arriaga d. 42. sect. 2.*) cum enim nostra doctrina, tum ante, tum post Tridentinum fuerit communis Theologorum; quomodo omnes tam repente in ipso Concilio conspirassent in contrariam, etiam extra occasionem definiendi? Immo ipse *Dicastillo* pro nostra doctrina refert Præsidentem Concilii Tridentini *Hosium*, item *Petrum Soto, Alphonsum à Castro, Didacum Payva, Hesselanum, Claudium*, qui Tridentino interfuerunt, & in eo claruerunt: prout etiam in eo claruerunt *Cætharianus, Salmeron & Ruardus*, qui nobiscum tenent, ut de *Ruardo* ostendit *Hesselinus Tract. 3. de Commun. sub unica specie c. 16.* Qui etiam retulerat *c. 6. in fine & Tract. 2. c. 69.* ex *Joanne Slechta* Bohemo in *Epistola ad Erasmus, Hussitas Bohemos intelligere, à Synodo Basileensi sibi præscriptum esse, ut si velint sub utraque specie communicare, protestentur se credere, totum Christum esse sub una specie, & non plus fructus habere, qui sub duabus, quàm qui sub una specie, communicat.* Immo *Palavicinus* (quem ante priorem operum editionem videre non licuit) *l. 12. Histor. Trid. c. 2. n. Maxime c. 5.* manifeste ex Actis Concilii ostendit consensum Theologorum potius pro nostra doctrina: tametsi aliqui cuperent de æqualitate gratiæ nil defini. Pro quo etiam stetit prior pars Patrum, ut subdit *n. 11.* Et repetit *l. 17. c. 6. n. 11. & c. 12. n. 3.* Quamvis nonnulli etiam Patres, signanter Cardinalis *Hosius* urgerent defini gratiæ æqualitatem, quò magis appareret infundata Calicis postulatio ac justa denegatio. Majori tamen parti placuit abstinere, dum, juxta *Palavicinum sup. c. 6. n. 11* addentem id etiam convenisse pene inter hispanos præsules, nominatim *Franciscum Blancum*. Quare, (inquit idem *c. 12. n. 3.*) postmodum etiam pleriq; Catholicorù Doctorem id ipsum censuere, de æqualitate gratiæ scilicet, adeo, ut *Belharminus* docuerit deduci ex *Tridentino* probabilem argumentationem, eamque sententiam tam certo niti fundamento auctoritatis, ut citrà omnem dubitationem è suggestu asseveranter prædicari possit. Sic ferè ad verbum *Palavicinus*.

Accedit, quòd nostram doctrinam citrà dubitationem tradat Concilium Provinciale *Moguntinum sub Sebastiano c. 32.* ubi dicitur: *Jam nec hoc quidem quisquam fidelis dubitare debet, illum sub una specie communicandi*

Ec 2

morem

22.

Inverisimilis quædam relatio refellitur.

Maxime c. 5. Palavicino.

23.

Assertionem nostram tradit Concilium Moguntinum.